

Utrikesdepartementet
Enheten för internationell handelspolitik
och EU:s inre marknad

Stockholm
2017-08-22

Ert dnr
UD 2017/08018/HI

Vårt dnr
2017/078

REMISSVAR

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om villkoren och förfarandet från kommissionen att begära och tillhandahålla information från företag i förhållande till den inre marknaden och närliggande områden. KOM(2017) 257

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts möjlighet att yttra sig över ovanstående förslag och önskar lämna följande synpunkter.

NNR lämnade i slutet av oktober 2016 synpunkter på kommissionens förslag om ett marknadsinformationsverktyg, SMIT, och det underlag i form av den inception impact assessment som hade upprättats inför detta. NNR svarade vid detta tillfälle även på två frågor från UD. NNR finner att mycket av den kritik som NNR framförde vid detta tillfälle kvarstår trots att förslaget har utvecklats och en ny konsekvensbedömning har gjorts.

Enligt NNR:

- är det oklart vilket syftet med förslaget är då det beskrivs på olika sätt i olika delar av förslaget och i konsekvensutredningen. Beskrivningarna är dessutom otydliga vilket ger upphov till olika tolkningsmöjligheter.
- är förslaget oproportionerligt och inte motiverat.
- är den konsekvensbedömning som kommissionen presenterar mycket bristfällig.
- är det otydligt hur företagens uppgifter ska användas och hur det ska kunna säkerställas att inga känsliga uppgifter för företaget läcker ut.
- uppfyller förordningsförslaget inte de fastställda principerna om bättre lagstiftning.

Syftet med förslaget oklart

En grundläggande fråga vid regelgivning och för att uppnå EU:s fastställda principer för bättre lagstiftning är att definiera problemet och behovet av en ny regel samt att tydligt definiera syftet med detta. NNR finner att det är oklart vilket syftet med den föreslagna förordningen är då det beskrivs på olika sätt såväl i olika delar av förslaget som i konsekvensbedömningen. Som anges närmare nedan finner NNR också att det underlag som kommissionen presenterar för att visa på behovet och nödvändigheten med förslaget är bristfälligt. I skäl 12 i förordningen anges t.ex. att "Syftet med begärandena om information är

exempelvis att utifrån tillgänglig information lösa ett förmodat allvarligt problem med tillämpningen av unionsrätten på områden för den inre marknaden, t.ex. jordbruk och fiske (med undantag för bevarandet av havets biologiska resurser) samt transport, miljö och energi.” Syftet anges vidare vara att säkerställa tillämpningen av unionsrätten i syfte att upprätta den inre marknaden och säkerställa dess funktion.

NNR finner att beskrivningarna i förslaget kring syftet dessutom är mycket otydliga vilket gör att dessa kan tolkas på många olika sätt. I artikel 4 anges att ” Om ett allvarligt problem med tillämpningen med unionsrätten riskerar att undergräva förverkligandet av ett viktigt politiskt mål får kommissionen begära information från företag eller företagssammanslutningar, såsom föreskrivs i Kapitel II, för att ta itu med ovan nämnda problem.” Enligt NNR definieras det inte vad som menas med ”ett viktigt politiskt mål” eller ”allvarligt problem”. NNR menar att detta därmed kommer att ge upphov till olika tolkningsmöjligheter.

Det framgår heller inte tydligt av förslaget eller den tillhörande konsekvensbedömningen vems efterlevnad, medlemsstaters eller företags, som kommissionens inhämtade uppgifter direkt från företag ska förbättra. I skäl 12 anges att begäranden av information från företag inte syftar ”till att åtala företag för deras underliggande beteende”.

På samma sätt står det i skäl 10 att ”Syftet med denna befogenhet är inte att skapa nya efterlevnadsbefogenheter för kommissionen, såsom befogenheter att vidta rättsliga åtgärder mot överträdelser av unionsrätten ifråga om den inre marknaden som begåtts av enskilda marknadsaktörer.” Den schematiska bild (figur 2.1) som presenteras i konsekvensutredningen på sid 9 väcker dock frågetecken kring om kommissionens förordningsförslag också avser att förbättra företags efterlevnad vid gränsöverskridande hinder på den inre marknaden som bedöms ha orsakats av företags beteende. Detta då det på bilden anges att ”Obstacles to crossborder activity in the Single Market may be caused by Member States behaviour (public barriers) or Firm behaviour (private barriers).” Vidare att “Market information is necessary for public authorities to act against such barriers.”

Samma frågetecken finns kring det som anges i skäl 14 till förordningen att utredningsverktyget även är ”användbart för alla efterföljande åtgärder för kontroll av efterlevnaden som utförs av berörda medlemsstater och som skulle kräva användning av den relevanta information som samlats in med hjälp av denna befogenhet och som kommissionen lämnar ut till de berörda medlemsstaterna”.

Enligt NNR är det viktigt att det för det fall förslaget överhuvudtaget ska antas tydliggörs att syftet med förordningen är att förbättra medlemsstaters efterlevnad och att det inte kan användas vid överträdelser som begåtts av företag.

Förslaget är oproportionerligt och inte motiverat

Enligt den EU-rättsliga principen om proportionalitet måste EU:s åtgärder vara begränsade till vad som är nödvändigt för att uppnå målen i fördragen. Med andra ord ska agerandets innehåll och form stå i proportion till målet.

NNR finner att förslaget och de konsekvenser detta medför är oproportionerligt i förhållande till det som presenteras angående behov och nödvändigheten av en ny förordning. Dels anger kommissionen själva i konsekvensbedömningen på sid 8 att de verktyg och befogenheter kommissionen har tillgång till fungerar effektivt för den stora majoriteten av ärenden. Dels är det underlag som presenteras i konsekvensbedömningen beträffande omfattningen av problemet enligt NNR för tunt. I konsekvensbedömningen finns siffror som visar att endast i 17 av de 49 fall (av alla 1654 överträdelseförfaranden) där Europeiska revisionsrätten ansett

att kommissionen inte presenterat ett tillräckligt faktaunderlag skulle kommissionen ha kunnat ha inhämtat den saknade informationen från företag om det hade haft de befogenheter som presenteras i detta förordningsförslag. I den genomgång som görs i annex 4 till konsekvensbedömningen av de 17 fallen anger kommissionen att de med direkt information från företagen skulle ha kunnat få den fakta som efterfrågades av den Europeiska revisionsrätten. Enligt NNR är det en stor brist att ingen närmare utredning görs i genomgången av varje enskilt fall kring om berörd medlemsstat skulle ha kunnat bidra med den detaljerade information som hade behövts. I stället skriver kommissionen i flera av fallen endast att "It is unclear whether the Member State concerned could have been in position to provide such detailed firm-level information had the Commission asked for it."

I Kapitel II artikel 5 anges ett antal skäl som behöver vara uppfyllda för att kommissionen ska få använda befogenheten att begära information från företag. Ett av dessa är att informationen inte har tillhandahållits av en medlemsstat på kommissionens begäran. Ovanstående brist i konsekvensbedömningens genomgång av de 17 fallen visar enligt NNR på att det finns en risk att kommissionen kommer att hitta skäl för att inhämta information direkt från företag istället för att först använda de möjligheter som befintliga verktyg och strukturer ger. Att ett av de mycket få exempel som kommissionen presenterar i 2.2.1 i konsekvensbedömningen, för att visa på behovet med denna förordning, visar sig också ha kunnat lösas med hjälp av befintliga verktyg och regelverk. Detta framgår dock inte av texten i det fjärde exemplet på s.11.

NNR finner att kommissionen istället för att införa det oproportionerliga förslag som nu presenteras som innebär att regelkostnaderna ökar istället bör fokusera på att undersöka hur det på ett mer effektivt och mer metodiskt sätt skulle kunna utnyttja de källor, verktyg och befogenheter som kommissionen redan idag har tillgång till. NNR är övertygat om att kommissionen med detta kan erhålla tillräcklig information för att säkerställa en väl fungerande inre marknad.

Mot bakgrund av ovan finner NNR att det underlag som kommissionen presenterar för att visa på behovet och nödvändigheten med förslaget är mycket bristfälligt. Enligt NNR är det därmed inte visat att ett behov finns av den förordning som föreslås.

Brister i konsekvensbedömningen

NNR anser att den konsekvensbedömning som presenteras är bristfällig. Utöver det som nämns ovan angående nödvändigheten och behovet av förslaget samt syftet är konsekvensbedömningen bristfällig när det gäller beräkningar och uppskattningar av kostnader för företag att ta fram och lämna den information som kommissionen begär. Beräkningar saknas också för de administrativa kostnader som uppstår för företagen av att lämna uppgifter om vilken information de anser vara konfidentiell och ange skälen för detta. Likaså av att förse kommissionen med en icke-konfidentiell version av inlagan. Det saknas vidare också en uppskattning av företagets kostnader för de böter och viten som de kan bli tvungna att betala i det fall kommissionen gör en annan bedömning än företaget beträffande t.ex. känsligheten i utlämnande av informationen som kommissionen efterfrågar, möjligheten för företaget att ta fram och/eller lämna information inom utsatt tidsfrist.

NNR finner att det som presenteras under rubriken lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling på sid 8 i förordningsförslaget om att "Till skillnad från små och medelstora företag bedriver större företag normalt sin verksamhet i större skala och är så pass utvecklade att de relativt enkelt kan ta fram den begärda informationen. Detta skulle inte leda till någon oproportionerlig administrativ börda eller några oproportionerliga följder för dessa företag" saknar grund. Enligt NNR saknas underlag för detta påstående. I konsekvensutredningen

hänvisas endast till ett exempel på stort företag. Det är också det som kommissionen baserar sina beräkningar av kostnader på. Att det enda företag som svarade på enkäten redan hade inhämtat denna information för annat ändamål är enligt NNR sannolikt också anledningen till att just detta företag valde att svara. Att situationen och kostnaderna för övriga företag av olika storlek att ta fram och lämna dessa uppgifter skulle vara desamma som för det exempel som kommissionen presenterar finner NNR vara osannolikt. NNR finner därför att de siffror som presenteras inte är representativa och bör inte användas som underlag för beslut.

I regeringens Faktapromemoria 2016/17:FPM anges angående kommissionens genomförda samråd att ”Respondenternas förslag har i stor utsträckning beaktats, särskilt när det gäller krav på begränsad användning av SMIT och den administrativa bördan (till exempel möjligheten att begära endast information som är lättillgänglig för de svarande företagen).” NNR vill påpeka att det i skäl 11 till förslaget anges att ”för att minimera kostnaderna för att besvara begäranden om information, bör sådana begäranden endast omfatta information som det är sannolikt att det berörda företaget eller den berörda företagssammanslutningen har”. I den engelska versionen av förordningen anges vidare i Artikel, paragraf 3 ”The undertakings or association of undertakings concerned by the request as referred to in Article 4 are obliged to provide only information that is at their disposal.” I den svenska översättningen av samma artikel och paragraf står ”De företag eller de företagssammanslutningar som berörs av begäran enligt artikel 4 är endast skyldiga att tillhandahålla den information de har.”

Enligt NNR innebär ovanstående formuleringar i förordningen ingen garanti för att den information som begärs endast är sådan som är lättillgänglig för företag och inte orsakar dem stora kostnader för att ta fram denna.

NNR finner med anledning av ovanstående att de beräkningar som kommissionen presenterar är alltför begränsade och ger en ofullständig bild av de kostnader förslaget kan ge upphov till för företag. Konsekvensbedömningen måste därför enligt NNR kompletteras. NNR:s erfarenheter är att insamling av data från stora företag kan innebära stora kostnader för dessa då de ofta har stora, komplexa och omfattande system och verkar i komplexa strukturer. Enligt NNR bör målet vara att minska företagens kostnader till följd av regler snarare än att öka dem. Detta gäller inte minst inhämtande av uppgifter från företag. För en stärkt eller i alla fall bibehållen konkurrenskraft för europeiska företag är detta en nödvändighet. Initiativ som detta anser NNR därför bör undvikas.

I de samråd som kommissionen genomfört med flera stora företagsorganisationer har dessa bl.a. uttryckt oro för skyddet av kommersiellt känsliga uppgifter, administrativ börda och eventuella böter för att inte svara på förfrågningar.

Företagen måste enligt punkt 2 i Artikel 7 i förordningen informera kommissionen om ”vilken information som de anser vara konfidentiell och ange skälen för en sådan begäran”. Företagen måste också ”förse kommissionen med en icke-konfidentiell version av inlagan”. Enligt punkt 4 i samma artikel är det dock upp till kommissionen att avgöra om företagens begäran beträffande konfidentialiteten är ”välgrundad och rimlig”. Enligt punkt 3 i Artikel 6 är det också kommissionen som ska föreskriva om en ”rimlig tidsfrist inom vilken informationen ska lämnas”. Kommissionen kan också enligt punkt 2 i Artikel 9 ålägga företag vite om det inte lämnar fullständig, riktig och icke vilseledande information inom den föreskrivna tidsfristen.

Enligt NNR leder ovanstående osäkerheter till en mycket rättsosäker situation för företag. En annan bedömning av kommissionen än företaget vad gäller konfidentialiteten kan äventyra

känsliga uppgifter vilket kan få stora konsekvenser för företaget. Denna problematik är inte närmare beskriven i konsekvensbedömningen. Andra frågor som det saknas beskrivning av i konsekvensbedömningen är vad som händer (och vilka konsekvenser det får för företaget) om kommissionen gör en annan bedömning än företagen beträffande en rimlig tidsfrist eller anser att företagen inte lämnat fullständig information. I kapitel II artikel 5 punkt 3 anges att ”kommissionen ska ta vederbörlig hänsyn till proportionalitetsprincipen, särskilt avseende små och medelstora företag”. NNR finner vidare att det finns frågetecken kring hur kommissionen ser på proportionaliteten beträffande stora företags kostnader för att ta fram och lämna de uppgifter kommissionen begär. Vad händer exempelvis om företags kostnader för att ta fram vissa uppgifter blir så stora att företaget finner det omöjligt att lämna dessa uppgifter? Ska de då tvingas att göra detta trots de stora kostnaderna eller betala böter? Detta bör närmare diskuteras i konsekvensbedömningen.

NNR anser att det är viktigt att förslag till nya regler uppfyller de fastställda principerna för bättre lagstiftning som fastställts av de rådet, parlamentet och kommissionen. Dessa stipulerar att ”de tre institutionerna har ett gemensamt ansvar för att skapa högkvalitativ unionslagstiftning och för att se till att sådan lagstiftning inriktas på de områden där den har störst mervärde för Europas medborgarlagstiftning inriktas på de områden där den har störst mervärde för Europas medborgare, att den så effektivt och ändamålsenligt som möjligt bidrar till att uppfylla unionens gemensamma politiska mål, att den är så enkel och tydlig som möjligt, att den inte reglerar i onödan eller orsakar administrativa bördor för medborgare, förvaltningar och företag, särskilt små och medelstora företag, och att den utformas så att den är lätt att införliva och tillämpa i praktiken och så att den stärker unionsekonomin konkurrenskraft och hållbarhet.”

Enligt NNR uppfyller den föreslagna förordningen inte ovanstående principer. Som tidigare nämnts uppfyller den inte heller kravet på proportionalitet. Då det underlag som presenteras vare sig kan visa på behovet eller nödvändigheten av denna lagstiftning på EU-nivå och det enligt NNR inte tillräckligt utretts i de fall kommissionen hänvisar till om medlemsstaterna hade kunnat förse kommissionen med erforderliga uppgifter och om de verktyg m.m. som kommissionen redan har till förfogande kan utnyttjas mer effektivt anser NNR inte heller att subsidiaritetsprincipen är uppfylld. NNR ställer sig därför frågande till den bedömning som görs i regeringens faktapromemoria 2016/17:FPM att ”förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen”.

Med anledning av ovanstående vill NNR betona att den föreslagna förordningen om ett marknadsinformationsverktyg inte bör införas.

Näringslivets Regelnämnd NNR

Christina Fors